

Η ΑΘΜ ΑΠΟΤΙΕΙ ΦΟΡΟ ΤΙΜΗΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟ ΤΗΣ ΚΑΝΤΑΡΑ

Την προσεχή Παρασκευή 10 Δεκεμβρίου ε.ε. η ΑΘΜ ο Πάπας και Πατριάρχης Αλεξανδρείας, κ.κ. Θεόδωρος Β΄, θα πραγματοποιήσει τα εγκαίνια του πλήρως ανακαινισθέντος Ιερού Πατριαρχικού Ναού του Αγίου Σπυρίδωνα στην Καντάρα. Πρόκειται για μια κίνηση με διττό συμβολισμό, καθώς αφενός μεν τιμά τη μνήμη των Ελλήνων που έζησαν, δημιούργησαν και προσευχήθηκαν στην παρίσθμια αυτή πόλη του Σουέζ, αφετέρου δε δίνει νέα πνοή και επεκτείνει στο μέλλον την ορθόδοξη μαρτυρία στην Αίγυπτο.

160 χλμ ΒΑ του Καΐρου, στο μέσον της απόστασης μεταξύ Πορτ Σαΐντ και Ισμαηλίας στην ανατολική ακτή της Διώρυγας του Σουέζ, η Καντάρα ανέκαθεν κρατούσε τα κλειδιά της ασιατικής πύλης της Αιγύπτου, ευρισκόμενη σε κομβικό σημείο του δρόμου που ένωνε την Κοΐλη Συρία με την κοιλάδα του Νείλου. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται μεταξύ άλλων από την αρχαιολογική ανακάλυψη θησαυρού των Υκσώς, των πρώτων εισβολέων που παραβίασαν την εδαφική ακεραιότητα της φαραωνικής Αιγύπτου στα μέσα της 2^{ης} χιλιετίας π.Χ.. Επιπλέον δεν είναι τυχαίες οι αραμαϊκές ρίζες του ονόματος της πόλης με τη σημασία 'γέφυρα', απηχώντας τη διαχρονική χρήση της πόλης ως πρώτου σταθμού των αφρικανικών καραβανιών που κατευθύνονταν στην ασιατική Μέση Ανατολή.

Η πόλη αποκτά ιδιαίτερη δυναμική μετά την τομή της Διώρυγας του Σουέζ, το 1869, το σημαντικότερο, κατά πολλούς ιστορικούς, γεγονός του 19^{ου} αιώνα. Η επιγενόμενη απεριόριστη ανάπτυξη της ναυσιπλοΐας οδήγησε στην ραγδαία πληθυσμιακή άνθιση και οικονομική ανάπτυξη των παρίσθμιων περιοχών. Μεταξύ αυτών που διέβλεψαν τις ευκαιρίες που ανοίγονταν, πολυπληθείς ήταν οι Έλληνες, διαχρονικά σκαπανείς του εμπορίου και του πολιτισμού. Διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο τόσο στην ευόδωση του κατασκευαστικού εγχειρήματος, όσο και στην λειτουργία της Εταιρείας της Διώρυγας.

Κατά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο η Καντάρα αναδεικνύεται σε κέντρο επιχειρήσεων των Συμμαχικών Δυνάμεων στην προσπάθεια τους να υπερασπιστούν τη Διώρυγα από τα στρατεύματα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Πάνω από 2.000 τάφοι στο συμμαχικό νεκροταφείο μαρτυρούν το πέρασμα του πολέμου. Επιπλέον η Καντάρα αναδείχθηκε σε σπουδαίο σιδηροδρομικό κόμβο, καθώς από εδώ ξεκίνησε το 1916 η κατασκευή της σιδηροδρομικής γραμμής που ένωσε την ανατολική ακτή της Μεσογείου από την Διώρυγα του Σουέζ έως και την Τρίπολη του Λιβάνου (μια γραμμή που αχρήστευσε η εχθρική αντιπαλότητα μεταξύ του νεοπαγούς κράτους του Ισραήλ και των Αράβων γειτόνων του).

Το 1923 οι Έλληνες της Καντάρας ίδρυσαν κοινότητα. Είχε ήδη προηγηθεί η ίδρυση σχολικής μονάδας στοιχειώδους εκπαίδευσης, καθώς και ευκτηρίου οίκου για τις θρησκευτικές τους ανάγκες σε οικόπεδο που, κατόπιν επιστολικού αιτήματος του Πατριάρχη Αλεξανδρείας Φωτίου, είχε εκχωρηθεί από τον Κόμητα Σεριόν, Γενικό Διευθυντή της Εταιρείας της Διώρυγας. Η συμφωνία, που υπέγραψε ο Μητροπολίτης Πηλουσίου Πολύευκτος, προέβλεπε την εις το διηνεκές παραχώρηση της έκτασης στη Μητρόπολη Πηλουσίου προκειμένου να ανεγερθεί ο πρώτος Ελληνορθόδοξος Ναός στην ασιατική ακτή της Διώρυγας.

Αφού τα απαιτούμενα χρήματα συγκεντρώθηκαν μέσω εράνου, την 1^η Μαρτίου 1925, μετά το νενομισμένο αγιασμό, κατατέθηκε ο θεμέλιος λίθος του ναού προς τιμή του Αγίου Σπυρίδωνα, Επισκόπου Τριμυθούντος, του θαυματουργού. Ο Μητροπολίτης Πολύευκτος είπε χαρακτηριστικά: *"Εάν προ ολιγίστων ετών έλεγε κάποιος ότι στον τόπο αυτό, τον καλυπτόμενο και κυκλούμενο από απέραντη έρημο, θα αποφασιζόταν και θα άρχιζε η ίδρυση ιερού ναού από μια δράκα Ελλήνων χριστιανών ορθοδόξων, θα προκαλούσε μειδίαμα αν όχι ειρωνεία, πάντως όμως δυσπιστία."* Μετά από τρεις μήνες και μέσα σε ατμόσφαιρα βαθειάς συγκίνησης και ιερής χαράς, ο νεόδμητος Ναός εγκαινιάστηκε από τον Πατριάρχη Φώτιο, συνοδευόμενο από τους Μητροπολίτες Λεοντοπόλεως, Χριστοφόρο, και Πηλουσίου, Πολύευκτο.

Μεταξύ των κτητόρων του ναού, ψυχή του εγχειρήματος, αλλά και της Ελληνικής Κοινότητας Καντάρας, υπήρξε ο πρώτος Πρόεδρος της, Γρηγόριος Μπελιβανάκης, σταθμάρχης επί πολλά έτη της Διώρυγας. Όπως αποθησαυρίζει στο κεφαλαιώδες έργο του 'Η Αίγυπτος των Ελλήνων', ο Μανώλης Γιαλουράκης, στο σπίτι του Μπελιβανάκη φιλοξενήθηκαν προσωπικότητες, όπως ο Άγγλος πρωθυπουργός Άσκουϊθ, ο Ισπανός βασιλιάς Αλφόνσο, ο Τσεχοσλοβάκος πρόεδρος Μάζαρικ, ο Άγγλος συγγραφέας Κήπλιγκ και η αυτοκράτειρα της Αιθιοπίας Ζεουντίτου Α΄, από την οποία παρασημοφορήθηκε με το αιθιοπικό χρυσό παράσημο του Τάγματος Σελασιέ.

Η πληθυσμιακή διαρροή που προκάλεσε η δραματική πολιτειακή αλλαγή του 1952 στάθηκε μοιραία για την Ελληνική Κοινότητα Καντάρας, η οποία συγχωνεύεται με εκείνη του Πορτ Σάιντ το 1963. Τη χαριστική βολή έδωσε ο Πόλεμος των Επτά Ημερών το 1967, κατά τη διάρκεια του οποίου η πόλη καταλήφθηκε από τους Ισραηλινούς, ενώ σοβαρές ζημιές υπέστη και ο ναός του Αγίου Σπυρίδωνα. Μάλιστα το 1969 οι Ισραηλινοί προχώρησαν σε εκκένωση της πόλης από τους κατοίκους της. Ανακαταλαμβάνεται από τους Αιγυπτίους το 1973 κατά τον Πόλεμο του Γιόμ Κιπούρ, διατηρώντας ωστόσο τον έντονα στρατιωτικό της χαρακτήρα.

85 χρόνια μετά την ανέγερση του ο Ιερός Πατριαρχικός Ναός του Αγίου Σπυρίδωνα εγκαινιάζεται με επουλωμένες τις πληγές του ταραχώδους παρελθόντος, ένα ακόμα δείγμα του πολύπτυχου ανακαινιστικού έργου που άκνως έχει αναλάβει ο Αλεξανδρινός Προκαθήμενος την τελευταία εξαετία. Αντανακλά όχι μόνο το ιστορικό γεγονός ότι το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας κατά την δισχιλιετή του πορεία αποτελεί σταθερό σημείο θρησκευτικής και εθνικής αυτογνωσίας, αλλά και τη σύγχρονη πραγματικότητα ότι το Δευτερόθρονο Πατριαρχείο ανταποκρίνεται στις επιταγές της ιστορικής μνήμης, διατηρώντας άσβεστη τη φλόγα της Ορθοδοξίας στη θεοβάδιστη χώρα της Αιγύπτου.

(Στη φωτογραφία ο Μητροπολίτης Πολυευκτος και ο Γρηγόρης Μπελιβανάκης, Καντάρα 1930 – από το αρχείο του Δημοσιογράφου-Εκδότη κ.Γρηγορίου Μπελιβανάκη, Μήλος 2010, συγγενούς του αιμινήστου κτίτορος Γ.Μπελιβανάκη)